СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 214. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 14-го вересня 1935. — VOL. XLIII. No. 214. Jersey City, N. J., Saturday, September 14, 1935 THREE CENTS

НОВИЙ КРОК АМЕРИКИ ЗА МИРОВЕ ПОЛАГОДЖЕННЯ ІТАЛІЙСЬКО-ЕТІОПСЬКОГО СПОРУ

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Гол видав публичну заяву, в котрій пригадує італійському й етіопському урядови, що вони оба підписали колись у Парижі так званий пакт Келога та що на його основі вони зобовязані полагоджувати непорозуміння між собою мирною дорогою.

Гол зазначив, що свою заяву він видає в виразнім порозумінню з президентом Рузвельтом, але без найменшого порозуміння з якоюнебудь державою. Одначе не дивлячися на те американський уряд уважає, що справа мира обходить до живого кождий уряд світа. Кожда держава світа вважає війну загрозою для себе, каже Гол.

Ходять чутки, що американський уряд задумує провести відповідні кроки, щоби довести до мирного полагодження італійсько-етіопського спору.

РУЗВЕЛТ ПОЛАГОДИВ СПІР МІЖ БЮРАМИ.

ГЕЙД ПАРК (Ню Йорк). — Президент Рузвелт відбув з найвищими урядовцями довші конференції в справі спору між бюрами Гопкинса та Ікеса щодо розділу ще не розділеної суми 1 й чверть міліярда долярів на запомогові роботи.

У своїй заяві пресі президент заявив, що по 12-годинній конференції всі непорозуміння вирівнано.

АМЕРИКА МАЄ ПІДНЕСТИ ТАРИФУ НА НІМЕЦЬКІ ТОВАРИ.

ВАШИНГТОН. — Американський уряд повідомив німецьку амбасаду, що з днем 15-го жовтня цього року американський уряд буде буде вважати німецько-американський торговельний договір за розвязаний та що він відбере німецькій торговлі всі привілеї, що з того договору випливали.

ВЕЛИКИЙ ПОХОРОН ДЛЯ ЛОНГА.

БАТОН РУЖ (Луїзіяна). — Тіло сенатора Гуї Лонга похоронено на кошт стейту серед великої паради.

На похорон прибули величезні маси народа. Похоронна відправа відбулася на великій площі під стейтовим Капітолем. Проповідник Смит, особистий приятель Лонга, змалював сенатора як мученика, що згинув за свій нарід.

УРЯД УЖЕ ПЕРЕДБАЧУЄ ПОСТІЙНУ ЗАПОМОГУ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

ВАШИНГТОН. — На основі докладного розсліду стану промислу урядники допомогових бюр федерального уряду прийшли до переконання, що навіть на випадок, якби промисли краю вернули до нормальних умов з 1929-го року, поступ промислів не дозволить їм наняти більше ніж 80 процентів безробітних, так, що уряд буде мусіти удержувати запомогами коло 20 процентів безробітних. Буде це коштувати край 500 міліонів долярів річно.

САМОГУБСТВО ЧИ ВБИВСТВО?

ВЕСТ ЧЕСТЕР (Па.). — У домі молодого нафтяра Генрія Годелстона Роджерса згинула від револьверової кулі панна Евеліна Гуї, нюйорська актерка. Поліція арештувала власника дому, щоби ствердити, чи причиною смерти було вбивство чи самогубство.

ЩЕ ЇМ МАЛО СКОРОСТИ.

САНТА АНА (Каліфорнія). — Говардови Гюзови, багатому нафтяреви й летунови, признано неофіціяльно світовий рекорд скорости лету, бо він летів на своїй фармі зі скорістю 352 милі на годину.

Панна Лора Інгалс встановила рекорд скорости перелету американської суші для жінок, перелетівши з Лос Анджелесу до Ню Йорку за 13 і пів години.

ЗА СТРАЙКОВУ СТРІЛЯНИНУ.

БОСТОН (Месечусетс). — На основі розслідів поліції над вбивством одного фабриканта спортового одіння арештовано тут 4 урядників юнії дамських кравецьких робітників як учасників заговору на життя фабриканта.

ГАЛАЙКО ПОБІДНИКОМ.

КОРОНА (Ню Йорк). — У місцевій „Трай-боро Арена" відбулася в четвер вечором в приявности коло 3,500 видців кулачна бійка між українським боксером Степаном Галайком й Алом Казиміном. Бійка тревала 10 „равнд".

Галайко бився в трох останніх так добре, що комісія признала його побідником.

ДИТИНА ВРОДИЛАСЯ В ТАКСІВЦІ.

БРУКЛИН (Ню Йорк). — Сара Рінгельман покликала таксівку та казала шоферови гнати до Меринського шпиталю. Як шофер задержав авто перед шпиталем, у таксівці вже були два пасажири, бо пасажерка по дорозі вродила дитину. Інтерни шпиталя забрали обоє до шпиталю.

ПОЛЬСЬКІ СТАРОСТВА УРЯДУЮТЬ.

Дрогобицьке старосто покарало грошевими карами з заміною на арешт вісьмох Українців з Волі Якубової за ношення шапок з робітні Українських Інвалідів (мазепинок). Поліція ходить дальше по селах і записує всіх, кого побачить у такій шапці. — Старостство в Яворові розвязало 22-го липня Т-во „Сокіл" у Яворові. — Старостства в Любичеві, Раві Руській і Сяніні розвязують, забороняють основувати й чинять перепони у веденні дитячих садків. — Громадяни Самбора хотіли заснувати українське похоронне товариство. Від старостства дістали письмо, в якому кажеться, що з огляду на „загрожене безпеченства, спокою і поржондку публічнего" оснування товариства заборонається.

ДОМАГАЮТЬСЯ РЕФОРМИ АНГЛІЙСЬКОГО ПРАВОПИСУ.

За реформу англійського правопису почав акцію голова окремого лондонського „Товариства упрощеного правопису", Г. Б. Гантер, звернувшись вдо шкільної влади з окремим меморіялом і проектом. До меморіялу приєднались ріжні визначні особи, як напр. архиєпископ Йорку і з письменників Шов, Велс і Прістлі.

ПОЛЬСЬКІ КУПЦІ В БУКАРЕШТІ.

До Букарешту прибула група польських купців, щоб переговорити з відпоручниками міністерства торговлі в справі закупу 800 вагонів винограді.

УМОВО-ХОРИЙ, ЧИ РЕЛІГІЙНИЙ ФАНАТИК?

Пастухови Петракі Лупу із Маглавіту (Румунія) привидівся „сам Господь Бог". До того „румунського Люрду" прибули одної неділі (11. серпня ц. р.) до 100,000 народу, щоб почути промову молодого „пророка". На місці, де Лупу „здибав Бога", поставили хрест св. Трійці та відправляють богослуження. Цій події надають великої ваги і розголосу, так, що в найближчих неділях числяться з дальшими масовими походами народу до нього.

„Пророка-пастуха" відвезли до Крайови, до санаторії умово-хорих, де прослідять, чи Лупу є умово-хорий, чи справді релігійний фанатик.

СВЯЩЕНИК, ЩО ЗНАВ 54 МОВИ.

В одній з лондонських санаторій помер католицький священик Віліям Кень, що був 54 літ пароxом при одній церкві в околиці Лондону. На чужині, в Бельгії, був він тільки один раз, а проте вивчив 54 мови, себто що року одну за ввесь час свого душпастирства. Біблію і талмуд читав він в оригіналі. Навіть мовознавці зверталися до нього часто по раду. Кень вічно мріяв про те, щоб знати ще нові мови, бо 54 у порівнанні з тисячами мов на світі це „було зернятко піску в морі". Знав він теж усі англійські діялекти і боровся дуже за те, щоб Англійці вимовляли голосівку „і" як „і", а не як „ай", себто так, як вимовляли ті всі інші народи і лондонські вуличники.

ВХОПИВСЯ ЗА ЕЛЕКТРИЧНІ ПРОВОДИ, ЩОБ СКІНЧИТИ САМОГУБСТВОМ.

До шпиталю у Львові привезли безробітного 21-літнього Івана Гераса з Грибович коло Львова, який мав спалені руки і ноги. Селяни знайшли Гераса непритомного на полях Грибович і відвезли його до шпиталю, де він щойно відзискав притомність. Герас заявив, що виліз на залізний стовп і вхопився руками за електричні проводи, щоб скінчити самогубством. Додав, що не має рідні, живе в крайній нужді і від довшого часу є безробітний. Тому рішив скінчити самогубством і жалує, що його відратували. Лікарі ствердили, що електричний струм попалив руки і ноги. Стан його дуже тяжкий.

ВІДГРИЗ ЖІНЦІ НІС.

У Плашеві коло Кракова працювала у фабриці 22-літня Христина Будзішевська як службовичка. Її муж Ян, фабричний робітник, був дуже заздрісний за свою гарну жінку, підозріваючи її в подружій зраді. На тім тлі доходило до постійних сварок і Будзішевська рішилась виєднати в суді сепарацію. Дня 8. серпня Будзішевський зайшов до батьків своєї жінки і відпроваджував її до бюра. В брамі фабрики нахилився так, немов би хотів жінку поцілувати, і відгриз їй кусень носа — кажучи: „Тепер ніхто на тебе навіть не поглине". Ранену жінку відвезли до шпиталю; Будзішевського шукає поліція.

ГАНЬБА ДЛЯ ФАШИСТА.

Відомий італійський боксер Карнера, велитень, побитий в останньому американському метчі Мурином, вернувся до Італії несвоєчасно. На пароплаві висвистали його моряки, у Римі відмовили йому дати візу до Амстердаму, де він мав битися з німецьким боксером Найзелем. Причина? Фашист, який дав себе побити чорношкірому, приніс ганьбу Італії. Що булоб з цілою Італією, якби так її побили — Етіопці?!

ПРОБА З ПОЧТОВИМИ ГОЛУБАМИ.

З Німеччини вивезли літаками 600 почтових голубів до Лондону. Там вони відпічнуть один день і вернуться вже власними крилами до Німеччини, з листами. Простір 900 км. перелітають вони за 9 до 10 годин.

СОБАКА ЗАГРИЗЛА ЦИГАНА.

В кольонії Чекає коло Сандомира селянка пішла рано в поле до праці, залишаючи в хаті свою дитину під опікою пса. Коли вернулась до дому вполудне, побачила в хаті трупа Цигана з ножем у руці. Побіч нього напів живу Циганку зі страху, біля неї пса. Виявилося, що до хати ввійшла Циганка і підійшла до дитини. Тоді собака скочила до Циганки і звалила її на землю. Незабаром надійшов Циган і побачив, що собака не дозволяє Циганці навіть рушитися з місця. Циган копнув собаку і зранив її ножем, але розлючена собака схопила його за горло і загризла. Опісля повалила Циганку на землю і затримала її аж доки не вернулася власниця з поля.

РОСІЄЮ ПРАВЛЯТЬ ХОРІ ЛЮДИ.

Советська преса дуже схвильована лікарською анкетою, що її перевели між комуністами, не старшими над 40 літ, значить, тими, що мали по 22 роки в часі запанування большевизму в советській Росії. Анкета виказала, що на 107 чільних комуністів тільки пятьох визнали за зовсім здорових. 41 мають первовий розстрій, 25 мають серцеві недуги, решта теж має досить поважні недуги. Советська преса, оголошуючи такі висліди, взиває владу, щоб старших комуністів вислала на відпочинок а до праці щоб покликала молодших.

РІДКИЙ ЗЛОЧИН.

В італійськім місті Кремона підчас богослуження впав мертвий перед вівтарем епископ Стюані, після того, як запричащався. Слідство ствердило, що в чаші для причастя була в вині отруя ціянкового калі. Вже перед роком якийсь невідомий стріляв з револьвера до епископа підчас процесії.

РУКОПИСИ ЛИСЕНКА В АКАДЕМІЇ.

Українська Академія Наук, як повідомляє советська преса, придбала частину рукописів М. Лисенка, серед них оригінали романсів „Човен", „Чи ми ще зійдемось" і фрагмент казки „Відьма".

ЗРІСТ РЕЛІГІЙНИХ НАСТРОЇВ У СССР.

Вже нераз ми зауважували, що, не зважаючи на переслідування релігії всіх віроісповідань у советській Росії, можна запримітити постійний зріст релігійних почувань. Це дуже знаменне, головно під кінець майже 20-літньої боротьби большевиків з релігією.

Останнє число „Безбожника" (ч. 7., за липень ц. р.) приносить цікаві вістки про зріст релігійних почувань між „колхозниками" в СССР". „Безбожник" поміщує кореспонденцію з Рожнова (іванівської округи), з якої видно, що в місцевім „колхозі", що має 196 осіб, нема ні одного комуніста, ні одного комсомольця. Всіх дітей хрестять у православній релігії, також усі похорони відбуваються згідно з наказами релігії. За 5 років занотовано тільки 8 випадків цивільних шлюбів, але навіть подружа пара, що брала цивільний шлюб, пізніше хрестила свої діти. В минулім році до великодної сповіди приступили 500 осіб.

Інший допис у „Безбожнику" подає, що в церкві одного „колхозу" курської округи, в якім два роки тому ще ніхто не молився, тепер знову зачало розвиватись релігійне життя. Перед Великодними Святами багато колхозників приступили до Св. Тайн.

Дуже цікаві дані є теж у дописі з іжевського району, уральської округи. В однім селі організатор „Комсомолу" вінчавсь у церкві, хрестив там свою дитину та справляв свята. Таксамо поводився теж член партії, що вдержував дружні взаємини з місцевим духовником та в релігійному дусі виховував свої діти. В тамошній школі 20 проц. учеників вищих кляс і 40 проц. учеників нижчих кляс сповідаються.

ВЕЛИКІ МАНЕВРИ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ НА УКРАЇНІ

КИЇВ. — Під командою начальника київського гарнізону І. Е. Якира розпочалися великі маневри червоної армії в прикордонній полосі України. Головну ролю в маневрах має летунство, тенки і моторизовані частини армії. Комісар війни Ворошилов не проголосив, яка скількість людей бере участь у маневрах. Сказав лише загально, що число війська велике. На маневрах приявні: начальник французької воєнної місії генерал Льоазо і чеський генерал Крейчі.

ЗНАЙШЛИ НОВІ МАЛЮНКИ ШЕВЧЕНКА.

КИЇВ. — „Правда" приносить вістку, що в Чернигові знайдено 6 карток артистичних альбумів нарисованих Тарасом Шевченком з часів його студій в академії. У Чернигові знайшли також посмертні маски Шевченка — бронзову і гіпсову, — дальше портрет Шевченка природньої височини, мальований оливними красками артистом Микишином і рисунки артиста Чистякова, що представляють перевіз тіла Шевченка з Петербурга на Україну.

УРЯДОВІ НЕГОДУВАННЯ НА СПОСОБИ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ГОСПОДАРКИ.

КИЇВ. — „Вісти" пишуть: На Одещині панують антимеханізаторські настрої. Влада признається сама, що населення саботує безглузду механізацію.

Совнарком України признає, що все будівництво України ведеться анархічно і без ніякої контролі. Внаслідок того припинив Совнарком дальше будівництво, як що не буде затверджено плянів і коштописів наперед.

У харківській області районові спілки розвалюються, бо нема відповідної волі в самоуправі.

ГІТЛЕР СКЛИКАЄ НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

НОРИМБЕРГА. — Гітлер рішився скликати німецький парлямент на надзвичайне засідання до Норимберги на неділю, 15-го вересня, щоб виголосити перед послами важну заяву уряду про Мемель для відома держав, які гарантували волю Мемеля.

МЕНШІ ДЕРЖАВИ ПІДТРИМУЮТЬ СТАНОВИЩЕ АНГЛІЇ В СПРАВІ СВІТОВОГО МИРА.

ЖЕНЕВА. — Менші держави, члени Ліги Націй, підтримують становище Англії, щоб недопустити до зломання світового мира. Швеція, Бельгія й Голяндія, заявили свою згоду із становищем Самуїла Гора, британського міністра закордонних відносин, що проголосив піддержку засад Ліги Націй.

ГОР АПЕЛЮЄ ДО ІТАЛІЇ НА РАДІО.

ЖЕНЕВА. — Сер Самуїл Гор виголосив з Женеви промову на радіо з приятельським зізвом до Італії за покінчення італійсько-етіопського спору мирною дорогою. Він признав Італії потребу поширення своїх впливів, але вказав також на конечність удержання справедливости супроти Етіопії.

ФРАНЦІЯ Й АНГЛІЯ УКЛАДАЮТЬ ПЛЯНИ САНКЦІЙ.

ЖЕНЕВА. — Зачувати, що між британським та французьким урядом йдуть переговори за практичні способи кари для Італії, колиб ця держава справді пішла до війни всупереч рішення Ліги Націй. Для повного відокремлення Італії хочуть ці держави ще притягнути Німеччину до співпраці.

ІТАЛІЯ ЗАЖУРЕНА СТАНОВИЩЕМ ФРАНЦІЇ.

РИМ. — Італія вважає війну з Етіопією за неминучу і її становище не змінить навіть неприхильне становище Франції. Та всежтаки урядові італійські круги зажурені отвертою заявою, яку приготовляється зложити французький премієр Ляваль на зібранню Ліги Націй.

ІТАЛІЙСЬКА АРМІЯ НАЙЛІПША ЗА ВСІ ЧАСИ.

АСМАРА (Ерітрея). — Кореспондент нюйорської газети „Геральд Трибюн" відвідав італійський табор в Ерітреї, на границі Етіопії. Він переконався, що італійська армія найліпше приготована до війни за всі часи свого існування.

АНГЛІЯ ВИСИЛАЄ ДОБІРНЕ ВІЙСЬКО НА СЕРЕДЗЕМНЕ МОРЕ.

ЛОНДОН. — Дальших три батальони піхоти висилало воєнне міністерство для оборони Середземного моря. Вони будуть приміщені на острові Мальта. Число жовнірів в тих батальонах виносить 1,800 людей. Перед тижнем виїхали туди 1,200 жовнірів.

СОВЕТИ ОПАНУВАЛИ ПІВНІЧНЕ ЛЕДОВАТЕ МОРЕ.

МОСКВА. — Перед десяти днями два советські вантажні кораблі доплили до Камчатки з Мурманська, а перед двома днями два приплили з Владивостока до Мурманська. По дорозі вступали кораблі до кількох пристаней в гирлі рік, що вливаються до Ледоватого моря.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З МАСЛОМ НА СОНЦЕ

Широкого розголосу в американських ґазетах набирає тепер страйк в орґанізації „Консюмерс Рісерч".

Орґанізацію цю передтим у тих ґазетах рідко згадувано. Не дивлячися на те вона була широко відома й робила велику роботу. Мала вона на цілі поширити серед громадянства докладні інформації про товари, які люди купують та вживають щоденно, а передовсім товари, які розголошується по всьому краю. Зорґанізована вона в цей спосіб, що людина стає членом орґанізації та за оплату кількох долярів у рік та зобовязання не розкривати інформацій перед іншими людьми, вона діставала від орґанізації друковані інформації про ріжні товари, як: хатну обстанову, споживчі засоби, одіння, обуву, косметики, ліки, автомобілі й так далі. Інформації спиралися на докладних розділах інжинірських бюр орґанізації та подавали не лишень, чи товар добрий, але чи він дорогий.

Як можна сподіватися, орґанізація мала велику популярність серед своїх членів. Рівночасно, як можна теж сподіватися, не любили її фабриканти, котрих товари орґанізація правильно згадувала поіменно, та підприємства для реклями („адвертайзменту"), котрим орґанізація псувала бизнес своїм безпристрасним розслідом товарів. Ходили нераз чутки про те, що ріжні підприємства хочуть позивати в суд „Розслід Споживачів", але якось за кождим разом підприємець уважав за краще сховати образу до кишені й не виводити на денне світло зі страху, що вже самий процес може більше пошкодити, ніж побіда помогти. Розуміли вони теж, що поступові круги громадянства, заінтересовані в боротьбі проти визиску консументів, стали би в обороні орґанізації, занятої боротьбою проти визиску.

Тепер „Консумерс Рісерч" набрав широкого розголосу через те, що робітники орґанізації закидують їй, що орґанізація не захотіла признати своїм робітникам формально права орґанізуватися в юнію, а за тим признати їм кращі умовини праці. Хоч робітники переважно умові, хоч їх праця вимагає спеціяльного підготування, мінімальна заплата виносить на тиждень тільки 15 долярів. До того, як кажуть робітники, орґанізація відправляє їх, коли й за що їй подобається. Коли робітники загрозили страйком, орґанізація відправила їх з роботи, переміняючи страйк на локавт.

Поступки орґанізації знову підносять на публичний вид цей факт, що орґанізації, які займаються боротьбою проти визиску, чи гнету, самі мусять поводитися справедливо, без визиску й гнету, супроти цих, що залежні від них. Інакше робота такої орґанізації значно потерпить. Бо як можна вірити, що орґанізація хоче щиро обороняти консументів перед визиском, коли буде доказано, що вона сама практикує визиск і гніт на своїх робітниках?

ПЕРЕД ПЛЄБІСЦИТОМ

Недавно львівська католицька **„Мета"** писала: виборчий акт 8 вересня вважаємо плєбісцитом, який має рішити се „або-або". 8. вересня український виборець не йтиме як досі до виборчої урни, щоби „здобувати" мандати. Він більше їх не здобуде, як устійнено в виборчому компромісі... Лише питомий тягар будучих українських представників в соймі вирішить акт 8. вересня... Кождий український виборець... мусить вирішити перед своєю совістю ще друге питання: чи можна в теперішньому положенню українському народови відкинути сю останню ставку на національну розвязку української проблеми в Польщі, якою є політичне вотум довіря для висуненого в виборчих зібраннях українського представництва? Відповідь на се питання в неґативному сенсі... є рівночасно вирішенням і неґативного відношення до самого виборчого акту 8. вересня".

Коли мовляв виборці не підтримають кандидатів, то розвязка українського питання в Галичині попаде виключно в „чужі руки".

„Мета" має рацію остільки, що голосування (чи неголосування) 8. вересня буде знаком довіря чи ні для УНДО. Але не має рації, коли думає, що в останнім випадку — коли населення відмовить кандидатам УНДО довіря — що тоді розвязка українського питання попаде в „чужі руки". Бо воно вже попалося в чужі руки, і віддавав їх в чужі руки ніхто інший, як само УНДО...

УНДО-ж усталило свої кандидатури незалежно від українських виборців, немилі „чужим впливам" кандидатури знято. Отже яким правом жадає воно тепер згоди на свою політику, тим більше, що „плюси" сеї політики — воно затаїло виключно для себе. УНДО жадає від населення апробати своєї закулісової політики, якої плюсів і мінусів населення не знає. Або — мінуси добре знає. Є це — виречення Волині, де УНДО не поставило жадного кандидата, дальше — повне узалежнення нової репрезентації від міродатних чинників. Бо конституція каже, що нові посли вибирають і входять до сойму для співпраці з урядом, отже хто виголошуватиме опозиційні промови і голосуватиме проти кабінету, той не виконуватиме своє право посольське, лише — нарушуватиме конституцію, та ще й може бути потягнутий до відповідальности.

До чогож зведеться роля наших послів у тім соймі? Ундівські політики кажуть, що їм взаміну забезпечено підтримку господарських і культурних установ. Ми про це нічого не знаємо, а вірити на слово не маємо жадних причин... Знаємо натомісць напевно, що Волинь віддана на поталу дотеперішній антиукраїнській політиці. Зачуваємо, що уряд відмовився підтримувати москвофілів? Про це теж докладно не знаємо як саме. Що москвофіли не пройдуть до сойму — це не велика потіха, як і не є жадним успіхом те, що матимемо наших послів в соймі, в якім будуть безсилі і безголосі.

Певно, хтось зискає на цім компромісі. Зискає противна сторона, другий контрагент. Бо завше буде могти покликуватися на факт, що непримирима українська партія, її головні „крикачі", Целевичі; Кузьмовичі й інші — нарешті пішли на політику Петі Певного. Не дурно цей останній в своїй „Українській Ниві" в Луцьку клепає вже протекційно УНДО по плечах і тішиться, що нарешті воно схаменулося і пішло його шляхом, та що він дасть ундівцям вказівки як краще тим шляхом іти далі...

УНДО не питалося краю, коли робило свій крок. Отже край готов не піти за ним. Наслідок готов бути такий, що так званий „провід нації", яким себе уважає та партія (на спілку з Хомишинцями) — перестане бути таким поводом в очах народу. „Представництво" — як на Волині — піде своїм шляхом, нарід своїм.

ІТАЛІЯ Й АНҐЛІЯ ЯК СУПЕРНИКИ ЗА ЕТІОПІЮ

(УП) Італійсько-етіопський конфлікт і роля Анґлії в йому набирають зовсім іншого насвітлення з моменту, як в пресі розійшлись чутки про те, що в Єгипті має бути сформований єгипетсько-анґлійський експедиційний корпус, який у випадку італійсько-етіопської війни зглядно італійської побіди мав би осадити частину Етіопії з озером Тана включно. Ті пресові відомости Анґлія не дементує, а це значить, що щось на ділі є та що Анґлія ніяким чином не хоче допустити до того, щоб над жерелами Нілю всадовились Італійці та узалежнили від себе реґуляцію води в Нілю та й урожайність Єгипту разом з тим.

Нині Анґлія панує над Єгиптом не кулеметами, гарматами та літаками, а тим, що в Судані реґулює Ніль, від якого залежний цілий Єгипет. В руках Анґлії є греблі і запори, що реґулюють розливи Нілю та наводнення Єгипту, без чого Єгипет був би пустинею, як і Сагара чи інші. Правно Судан є спільною єгипетсько-анґлійською домінією, але на ділі від 1924 року там панує Анґлія, що примусила свого часу єгипетські війська опустити Судан. Посідання Судану і є одною з причин, чому єгипетські націоналісти виступають проти Анґлії. Всякі спроби Єгипту всадовитись в Судані Анґлія відкидає дуже рішучо і навіть на ту тему не допускає до дискусії.

Ніль бере свій початок в озері ана, найбільшого в Етіопії, що лежить на височині 1,840 метрів над морем. Коли Анґлія відкидує політичну співпрацю в Судані з Єгиптом, то господарчо з ним співпрацює, головно щодо будови гребель коло згаданого озера. Озеро це має поверхню в 3,630 кв. кільометрів і приймає до себе яких 30 більших допливів. З нього випливає Синий Ніль. В часи дощів озеро підносить рівень води на півтора метра і заливає довкола озера поверхню в 600 кв. кільометрів. На нанесеному водою намулі давніще родилась пшениця. Цей участок землі вважавсь шпихлірем Етіопії. Повстання, що було в Етіопії в 1888 році, знищило цю країну так, що й досі вона не може піднестись до попереднього стану богацтва і добробуту. Околиця озера остала з часу знищення незаселеною, навіть острови на озері незаселені. Нема отже нічого простішого як розбудувати коло озера Тана греблі, вреґулювати виливи його і зробити край знова урожайним.

Над будовою такої греблі думають вже давно, але справа не проста. Над озером панує Етіопія, воду реґулює Анґлія, а користає зі всього Єгипет. Анґлійська політика довела до того, що в 1902 році Етіопія зобовязалась була не будувати над озером Тана жадних гребель без порозуміння з Анґлією і Єгиптом. Ще недавно старались Американці дістати від Етіопії дозвіл на будову гребель, а в найновіщих часах зявились на арені гри і Японці, які задумали над озером заложити пляндації бавовни. Всежтаки перевага остала по стороні Анґлії, яка в останніх часах дістала дозвіл на будову гребель над озером.

Кошти будови має понести Єгипет і спільно з Анґлією малиб ділитись доходами, що давалиб плянтації бавовни закладені в тій частині Етіопії. Анґлійський Судан і околиця над озером моглиб покрити все запотребовання Анґлії в бавовну. От того мабуть хоче Анґлія й добитись.

Цісар Етіопії поступив у тому випадку дуже хитро. Він відступив практично Анґлії найбільш вартісний участок землі і запевнив собі анґлійську поміч. Але тим поступком перекреслив він і італійські комбінації, які тихенько стреміли до того самого, а саме, щоб захопити в свої руки озеро Тана. Італійці збирались під ріжними видами воювати за те, що Анґлія осягнула дипльоматично. Безперечно, що Італійцям не дуже приємний такий крок Анґлії, але що мають зробити. Вони мстяться тепер на Анґлії зате ріжними карикатурами, які малюють по своїх ґазетах та по стінах.

Ще війна італійсько-етіопська не почалась, а вже її виграла Анґлія. Тому і не диво, що вона тепер так насильно старається примирити обох суперників.

П. !

БАЛТИК — ЧОРНЕ МОРЕ

Знову відроджується давна мрія польських королів: злучити ці моря під пануванням Великої Польщі.

Доступ до Балтійського моря все загрожений. Лише уреґульований Дністер та чорноморські пристані влекшать майбутні ускладнення. Вже останні події в Данциґу вказують на такі можливости. В такому разі інтернаціоналізований канал Дністер—Чорне море заступив би недостачі Ґдині. Провідні кола Польщі оцінили вагу цієї проблєми й відповідно приготовляють терен.

Крім офіційних заходів зблизити Румунію до пляну інтернаціоналізування Дністра польський уряд орґанізує масові прогульки, щоби познайомити свою молодь „з другим морем". Остання прогулька 160 польських спортовців, під проводом одного полковника (правда, не вдалась, бо члени „Морської Ліґи" закінчили свою виправу, не на власних човнах, а на винаймленим румунськім кораблі), а також часті відвідини стшельців та інших державних орґанізацій польської молоді вказують на постійну пропаґандивну акцію „Морської Ліґи".

Це діло доповнює також виміна студентів. В студентських вакаційних таборах, в Ястарні та Ефорії, при вечірнім вогні, куються пляни над майбутнім державним союзом Польща—Румунія. Головним чинником буде тоді канал — Дністер.

З нагоди останнього свята Чорного моря в Констанці посол Річипосполитої Арцішевський передав символічно королеви Карлови II. чашу з „водою Балтика". Король вилив її на знак майбутньої злуки в Чорне море.

Але окрім цікавих символічних обрядів існує ще невідрадна дійсність.

Закордонна політика Румунії, що спирається на версайському договорі та на союзі Малої Антанти, з поспіхом наладнала сяк-так відносини зі Совєтським Союзом, щоби запевнити східні границі Румунії. Ця радикальна зміна була також конечна, щоби забезпечити північно-західне побережа Чорного моря, куди перед роками допливали незапрошені гості — совєтські кружляки („Червона Україна" та „Париська Комуна"). Вони перевели спокійно (на бесарабському побережі) свої „наукові" досліди. Так пояснював цей міжнародній промах совнарком фльоти!

Щоб на Чорному морю не вернулися такі дні трівоги, забезпечив Тітулеску своїм совєтським порозумінням „вічний мир на Дністрі та на морі".

Якраз цей мир та братання Румунії з Москвою будуть перепоною для здійснення мрії Балтик—Чорне море. Румунсько-совєтське порозуміння вияснило справу Бесарабії й тим вможливило Тітулескови свобідніше протиділати ґрізній ревізіоністичній пропаґанді Мадярщини на заході, а Болгарії на півдні.

В ніоднім з наведених випадків не криють себе напрямні польських та румунських державних інтересів, навпаки, віддалюються в протилежні сторони: Німеччина, Франція. Відношення польського уряду до Совєтів, промови польських делеґатів на святі Караджі у Варні, але головним боляком т. зв. польсько-румунської приязни — це прихильне наставлення польського уряду до мадярської ревізіоністичної пропаґанди.

Є ще багато даних, що підчеркують вищенаведені твердження: А саме, після ледви затушованої справи відкликання польського посла з Букарешту — вже відкликано румунського посла Кадере. Треба ще згадати, що торговельні взаїмовідносини між Польщею та Румунією майже не існують, бо польський уряд наложив на румунський товар 44 проц. митну надвишку й тим унеможливив його ввіз. Тут потерпіли також українські селяни Бесарабії та Буковини, що займаються садівництвом та виробами олійних рослин.

Оцінюючи такі „приязні" взаємини Тітулеску волів вже невойовничу Москву, яка бодай зі своїм „протиревізіоністичним миром" скорше відповідає румунським інтересам.

Переведення каналізації Дністра унеможливлене не тільки новим укладом міждержавних відносин, але також браком відповідного капіталу. Також фортифікаційні роботи, які ведуть большевики на березі Дністра, та 15-літній стан облоги на другому березі зовсім не сприяють умовинам міжнародньої плавби, а ще менше великодержавницьким мріям.

Плян злуки Балтику з Чорним морем може й є умовиною велико-державности Польщі, одначе його не бажають собі Совєти, що навмисне занедбали українські чорноморські пристані; ані Румуни, яких цікавить в першій мірі устя Дунаю, бо Дністер уважають тільки „столітньою границею Дакії". — („Діло").

Д-р Ом. Ількович.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина І.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

47

А Клим був толковий парубок. І вчився не зле. Та якось раптом... Кажуть ніби то залюбився у попівну. А сам він не дуже назовні. Рижоватий, худощавий. От вона й не захтіла мужика. А той не знайшов нічого іншого, як збожеволіти. Дивні бувають люди... А Юхимові так хотілося „їх" в люди вивести. Іван теж вдався. Що його не попобився — де-там! Втік зі школи і шабаш. Знайшов у Дермані якусь драбину (аби хоч дівка) і лазить до неї скоро рік. Хай би вже хоч женився.

Мало мав Юхим радости з дітей. Одна дочка була, вийшла заміж і нагло померла. Єдина втіха — Катерина. Цю взяв і виховує. А стара його також вже давно покинула. Уже либонь років вісімнадцять буде.

Зятя свого Матвія любив, поважав і шанував.

Зійдеться — не наговориться. А розмови все живі, толкові. Не то, що з іншим вертихвостом все про чарку та тютюн. Цей ще хлопцем молодим сподобався Юхимові, а мав він всього девятнадцять літ.

Але сьогодні не до розмов. Смутні Матвієві вісти чіпнули за живе і Юхима.

Що ж... Він піде. Може він що порадить. На віку траплялось досить бачити. А тим часом деяких трав з собою захопить. Трави бувають дуже цілющі. З них і ліки роблять. У Юхима, ще від бо-зна коли лежить на полиці груба, в шкірянім вязанні, книга: „Целебные растенія".

Він вірив, що „Бог мудро будував наш світ. Дав він хоробу, але і лік від неї. Все потрібне, все на місці. Збагнути мудрощі великого творіння — значить вірити у велику доцільність усього, що дав нам Найвищий Творець" — і вірний своїй фільософії, він стійно і мужньо зустрічав всяке горе, так само, як і радість, шукаючи нової рівноваги.

Знов борхня снігом через поле і ліс. Кріваве сонце спадало за лісову стіну. Легкий, гострий вітрець стриже поверхню снігу, розчісує віти сосон та старих беріз, шумить і дбайливо засипає сліди.

Коли Матвій з Юхимом прийшли — Володько спав... Червоний з виснаженими устами.

— Їв він що? — питає Матвій.

— Та лемензнув як кіт, кришку булки з молоком, — відповіла мати.

Юхим оглядає хорого, мацає його чоло.

— У вас тут холодно. Ти б натопила, Насте. Для хорої дитини це шкодить. Я ось тільки огріюсь, а там бачитимем, — каже Юхим.

А огрівшись, він попробував пульс малого.

— Ну, Матвію — сказав старий по часі. З хлопцем не жарти. Він простудився. Ледви, чи я тут що пораджу. Тре буде дохтора. Де це він так промерз?

Матвієві уста скривились:

— Мені, каже він, треба б узяти добру запругу та спитати он ту стару. Коли б її звів кілька разів по плечах, тоді сказала б, де він промерз. Напевно на лід хлопця пускала.

— Людоньки, людоньки, — тошніє Настя. — Дітиська досихають на печі і...

— То, різун в твою-ма', тепер хай догниває в постелі — гукнув сердито Матвій.

Мати в плач: — коли б воно яку одежину путню, чоботи — мало, то б цього не було. Не можу ж я, щоб їх воші на печі догризали.

— Коли б, коли б! — А ти не пускай на холод. Я тобі це сто разів казав, але поки не відчує цього твоя спина, ти не послухаєш.

— Втихомирся, Матвію — вмішався Юхим. — Криком справи не поправиш...

— Але ж, стоболів його-ма', злість бере. Кажеш, говориш, наказуєш. Ніби горохом об стіну. Ніколи, зволота, не послухає. Казав: гляди мені, не пускай дітей на двір. Ні. Не послухає... — Мовляв, що то я не — не я попова свиня зроблю по свойому... А тепер маєш. Добре воно сказати — до доктора. А де то тих грошей набере шся?... Та й народ тепер нінащо зійшов. Бувало, як я був малим хлопцем, то по снігу босі бігали і нічого. А тепер — дивись...

Ет... — і Матвій сплюнув.

Настя почала хлипати...

— Але, Боже мій... — розважав Юхим. — Сваркою та плачем, діти мої, найменше собі допоможете...

— Тошненько мені та нудненько мені... Снилось мені, людоньки, таке всяке... Сниться, знаєте, що зі старим йдемо коло млина греблею, а за нами й воно бігло. Біжить, жебонить, як курча. І тут зненацька, як зірветься хуґа! Вода в ставу піднімається, рве греблю, міст, і разом з тим забрало нашого малого. Боженьку, що я наболілась тої ночі. Ото, знаєте, бачили, як тоне дитина, а тут ноги ніби закамяніли і поворушитись не можна. А вода брудна, брудна... Господоньку, Господоньку! Що то буде?... — і Настя перехрестилась.

— А ті сни, Насте, бабські забобони... Хлопець видужає...

Матвій дещо охолов. Йому також снився прикрий сон, мовляв, верзлося, чорт зна що... Ніби з нею (і тикнув пальцем на Настю) стоїмо над глибокою криницею. А цей он малий нахилився в криницю і на наших очах шубовснув у воду. А криниця, сяжнів двадцять глибини.

— А то верзеться часом. Але ви напувайте його липовим цвітом з медом... Якщо не маєте, то Катерина принесе...

Настя перебиває: чому то не маємо. Маємо. Дяка вам за пораду... А може його почаївськими мощами обкурити та маслосвятіє справити.

— Ну то вже аж опісля. Тим часом не обкурюйте, і не везіть до церкви. Йому треба тепла...

(Далі буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Й. Нова З... від. 88, буде мати збори в неділю 15-го вересня. Кождий член і членкиня має явитись на час, бо в противнім разі поступиться згідно зі статутом У. Н. С. На тих зборах маємо важні справи до полагодження, тому просимо всіх членів прибути на збори. — Марія Князюк, предс.; Іванна М..., секр.

ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю 15-го вересня, в годині 3-тій пополудні, в галі У. Н. Дому, 181-183 Флит вул. Просимо членів прибути на означений час і заплатити свої вкладки. — Ст. Гладкий, предс.; Гр. Шустикевич, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14-го вересня, точно в год. 7-мій вечір, в галі під ч. 386 Джантави Ев. Просимо всіх членів прибути на час і привести нових членів до У. Н. Союза. — Микола Пупчик, предс.; Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Сестр. Любов, від. 37, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членкинь, що трикварталні збори відбудуться в неділю, 15-го вересня в годині 2:30 пополудні, в галі У. Н. Дому, 216 Фултон вул. На тих зборах будуть важні справи до полагодження. Контрольна комісія здасть касове справоздання. Пригадуємо довгуючим членкиням, щоб вирівнали свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Повідомляємо членкинь, що всі маємо виступити в суботу, 14-го ц. м. на балі співацького товариства Боян. — Анна Погранична, предс.; Анастасія Огар, кас.; Е. Кардаш, секр.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПРО ВМЕРЛИХ ЛИШЕНЬ ДОБРЕ?

Цікава річ сталася з приводу смерти сенатора Лонґа з рук скритовбийника. Всі ґазети подали якийсь осуд його характеру й діяльности, але ні одна не подала безоглядної похвали. Кожда попри похвали й признання подає теж ріжну критику його вдачі й роботи.

Є це все поломанням старої римської засади: Про вмерлих говорити тільки добре. Її, як каже відомий американський газетяр - фейлетоніст Гейвуд Брун, принято в Америці як сущну частину американської традиції.

Та не дивлячися на це Гейвуд Брун виразно ставить запит: чи розумно це робить громадянство, що по смерти людини говориться про нього тільки похвали?

Не він один кидає цей визов. Гейвуд Брун пригадує таку подію: По замаху на життя нюйорського посадника Ґейнора журналіст Френк Коб дістав приказ від своєї ґазети написати життєпис Ґейнора з конвенціональною похвалою. Френк Коб, що був добрим письменником, відмовився на тій основі, що він за життя Ґейнора поборював, що він бачив у Ґейнора великі недостачі характеру, а в його діяльности багато шкідливих проявів та що смерть його поглядів на Ґейнора не змінила.

Гейвуд Брун каже, що чесна й сумлінна людина мусить так поступити, як поступив Френк Коб. Американські ґазети на верха нібито держаться римської засади, але на ділі й в передовицях і в життєписах Лонґа вони говорять про Лонґа дуже багато зовсім непохлібних річей.

ПОНЕСЛИ ВОВКА?

Вестбрук Пеґлер пише в своїм щоденнім фейлетоні в „Ню Йорк Ворлд-Телеґрамі" з приводу смерти Лонґа:

„Памятаймо, що власне Гюї Лонґ перший взявся вживати револьверів у політичній боротьбі, що довела до замаху на його життя.

„Гюї нераз викликав війська, видаючи прикази через свого губернатора, Оскара Алена, щоби застрашувати людей, котрі дивилися зі страхом, як їх права відбирано від них, а їх самих зводжено до стану безправних Муринів".

„Це Гюї який рік тому завів стейтовий закон, що дав йому право вживати баґнетів та машинових крісів, як йому тільки захочеться, щоби застрашувати людей інших поглядів".

Невжеж існувала якась подібність між Лонґом і Кіровом?

ЗВІДКИ ЗАМАХ?

„Політичне вбивство це огидний злочин", пише ліберальний тижневик „Нейшен" з приводу смерти Лонґа; „і ми теж чуємо жаль і стид, що Лонґа побито кулею, а не в отвертій політичній боротьбі".

Пеґлер з „Ню Йорк Ворлд-Телеґрем" має інші погляди на вигляди такої отвертої політичної боротьби з сенатором Лонґом. „Гюї створив ще одну рухливу, ароґантну армію під маскою стейтової дорожної поліції, котрої члени мали відповідати тільки перед Лонґом за все, що вони не робили би з американськими горожанами, які ставили би опір.

„Гюї перемінив темне бюро до роблення відтисків пальців на „департамент іденфифікації злочинів" кольосальних розмірів та перемінив його на тайну орґанізацію для шпиґування, застрашування та нападів.

„Серед таких умовин люди, що вважають своє американське горожанство важним привілеєм, найшлися в розпучливім положенні. Якби вони повстали (проти Лонґа), проти них виступили би американські війська з американськими прапорами".

Не даром Пеґлер говорить про луїзіянську „чеку".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Українець кандидатом на кавнсилмена.

В передвиборах (праймері) дня 17. вересня 1935 р. будуть вибрані кандидати на кавнсилменів в Картерет. Між кандидатами на демократичнім тикеті є молодий Українець, **Петро Поточняк**. Він кандидує на тім самім тикеті разом з з адвокатом Амброзом Дж. Мудраком, Словаком. П. Поточняк роджений і вихований в Картерет. Відомий, як працьовитий чоловік, тішиться приязню між Українцями і іншими горожанами в Картерет.

Українці в Картерет здобули на протязі останніх трох літ поваґу і вплив. Американська преса завжди згадує широко про життя української громади. В міському уряді є одна українська дівчина, панна Софія Волянська, міська секретарка призначена минулого року мейором Миттахом з рамени републиканської адміністрації. Місцевий парох о. І. Гундяк був недавно іменований членом комітету допомоги безробітним. Іменування було дане повітовим директором федерального допомогового уряду, п. Джеронімо.

В демократичній партії здобув місце члена комітету п. Володимир Вадяк, відомий з своєї праці між українською молоддю і діяльний в місцевій українській громаді. Є вигляди, що п. Вадяк також виб'ється на поважне становище в місті.

Між іншими групами діється так, що кандидати на різні уряди дістають голоси своїх земляків без різниці, з якої партії вони кандидують. Це роблять і Айриші, Німці, Поляки, Словаки і Мадяри. Чи також само повинні зробити українські горожани, — це вже річ почуття солідарности і національної гордости.

СТАНЬМО ЗА ЛЕМКІВ.

З газет довідуємося, що наші американські Лемки беруться до своєї організації, щоб подбати про свою вужчу батьківщину. Вони також кажуть, що для цілої України роблять тимсамим прислугу. Чому так? Бо вони становлять нашу задню сторожу в віковій боротьбі з Поляками за існування. Вони вже мають практику в тій нерівній боротьбі і заправилися до неї. Якби так не було Лемків на західньому пограничу, то хто знає, які поступи булаб до нині зробила польська нахабність.

Це повинні зрозуміти всі Українці і дати Лемкам належну підтримку в їхній затяжній боротьбі. Звідси, з Америки, йде тепер гасло: „Ратуймо Лемківщину!" За гаслом ідуть наради, віча, а навіть і забави не вільні від тої вищої ідеї. От у неділю, 15-го вересня ц. р. буде в Народнім Домі в Ню Йорку лемківське віче і баль. Треба, щоб уся українська громада тими імпрезами заінтересувалася та на них громадно прийшла. Бо то на лемківському відтинку тепер важні події відбуваються не і імені Лемківщини, а в імені цілої України.

Світозор.

Між пияками.

Два пияки зустрічаються вранці.

— Ти вже їв щось сьогодні на сніданок?

— Ні. Ані краплиночки.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В ЮГОСЛАВІЇ

Дня 18. серпня 1935 р., відбулася в Приворі (Босня) нарада просвітянських провідників з цілої босняцької землі, що на ній поселились ще перед війною українські переселенці.

В салі югославянського „Сокола" відкрив наради голова українського т-ва Просвіта у Загребі п. Василь Войтанівський.

Перший реферат відчитав секретар т-ва п. Осип Королей. В ньому представив докладчик терпіння української нації і її змагання до освобождення.

Опісля п. В. Войтанівський виголосив вельми займаючий і особливо актуальний на тутешньому ґрунті реферат п. з. „Релігійне питання". В ньому представляючи шкідливість релігійних сварок між переселенцями останньо підкреслив, що загребська просвітня централя зі своїми філіями працюватиме для добра цілости української нації з усіма Українцями в Югославії будь вони греко-католики, чи православні.

Дальше п. Андрій Пеллюх виголосив кілька слів про можливости і вигляди культурно-освітньої праці серед українських переселенців, вказуючи на середники і цілі орґанізованої праці серед тутешніх обставин.

Потім забирали слово поодинокі громадяни як п. І. Гижда, п. Каган з Каженици і інші, що одобрювали думки рефератів і дотеперішню діяльність „Просвіти".

По закінченні дискусії ухвалено резолюції.

На кінець підбадьорені учасники в числі 70 відспівали національний і революційний гимни та з твердою постановою працювати дальше для добра Нації розіхалися до своїх осередків.

Підчас наради зібрано 200 динарів на просвітні цілі.

Резолюції:

„Учасники першої української просвітянської наради, яка відбулася в Приворі в днях 18. і 19 серпня 1935 р.:

1) Осуджують неґідну діяльність наших партійних клік та останні спроби скликання Всеукраїнського Національного Конґресу, уважаючи цей конгрес новою спекуляцією на Ідеї Української Нації і новою спробою ратунку скомпромітованого партійництва в очах української суспільности.

2) Осуджують діяльність тих людців на терені Босні, що своєю поведінкою загострюють релігійну боротьбу між українським населенням у Босні, бо вважають, що така боротьба шкідливо відбивається на Ідеї, що за неї боряться й гинуть найкращі сини Української Нації.

3) Одобрюють дотеперішню діяльність проводу Укр. Тов. „Просвіта" в Загребі і висказують йому повне довіря та заявляють, що й надальше ціле місцеве українське життя має зосереджуватися в одному т-ві, а то в Українському Тов. Просвіти у Загребі.

4) Уважають народніми шкідниками одиниці, що розбивають можливість обєднання закладанням нових товариств на релігійній основі і тим самим висказуються проти греко-кат. чи православних парохіяльних читалень.

5) Проводови Укр.Тов.„Просвіти" поручають і надальше визначувати напрямні місцевого життя, встановляти завдання, та творити ідеольоґію югославянського українства в дусі суто українського націоналізму й поборювати нуртуючі галицько-руські заскорузлости.

6) Праці У. Т. П. повинні йти за тим, щоб українських кольоністів в Югославії виховувати на світлих традиціях українського недавнього — минулого, щоб і та наша періферія стала свідомою, свого українського „я".

7) Поступаючи згідно з тими начальними засадами — У. Т. П. підноситиме серед найширших мас переселенців при нагоді ріжнородньої культурно-освітньої праці якісний рівень творчого громадянства, що свою вартість викаже в час здобування і закріплення української державности на етноґрафічних українських землях".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

РОКАВЕЙ БІЧ, Н. Й.

Жертви на читальню „Просвіти" в Поздячи.

Комітет Будови Читальні „Просвіти" в Поздячі, повіт Перемишль, зібрав такі дальші жертви: Катерина і Михайло Ганаско $49.50; Д. Мадай і П. Дмитриха від українських бизнесменів в Джерзі Сіти, Н. Дж. $52.62; Олекса Матейко $25; Український Поступовий Клюб, відділ 70 У. Н. Союза в Джерзі Сіти, Н. Дж. $25; Товариство „Просвіта" в Ню Йорку $10; Дмитро Сіроцький і родина $15; І. і Катерина Румуньскі $10; по $5: Сенько Валентий, Петро Костік, п. Ріхтер, Гулсейл Кофі Мен, Кліфтон Бекері, Матвій Матейко, Микита Олешко; по $2: Петро Дякович, К. Заплацінський; М. Мавуко $1.25; по $1: А. Галатін, А. Шеремета, І. Звіржанський, Н. Н., А. Гайдай, Г. Тхір, А. Крицька, А. Волошин, М. Малічевський, В. Новаковський; по 50 ц.: П. Яремчук, О. Бойко, О. Олешко, Т. Полчинський, І. Зигмута, Г. Ґула; К. Маліцький 25 ц. — Разом зібрано $235.62. —. В „Свободі з 14. березня ц. р. було проголошено $275.35. — Загальна сума є $510.95.

Хто ще з краянів не дав своєї лепти на ту ціль, нехай жертвує хоч на одну цеголку, а імя кождого жертводавця буде записане в історичній книзі читальні.

По інформації в тій справі проситься писати на адресу підписаного як секретаря:

Іван Матейко,
105—37 Boulevard,
Rockaway Beach, N. Y.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

На визвольну боротьбу.

З нагоди 25-ліття української православної парохії св. Вмч. Димитрія, в часі ювилейного обіду, на заклик о. І. Гундяка, пароха, присутні зложили $10.50. Зібрану суму розділено по половині — на пресовий фонд „Українського Вістника" і на боєвий фонд. Отже $5.25 переслано на боєвий фонд через Обєднання.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, що триквартальні збори дівбудуться в суботу, 14-го вересня, в годині 8-мій ввечір, в гали церковній, 724 Лїонард вул. Кождий член має бути приявний на зборах, бо маємо важні справи до полагоджения. Довгуючих членів напоминаємо, щоб вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Більський, предс.; Н. Долгун, кас.; Д. Багрій, секр.

НЮ КЕСЛ, ПА. Бр. ім. Івана Франка, від 74, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 15-го вересня, в годині 1-шій пополудні, в галі церковній на Роз Еве. Обовязком кождого члена є прибути на ті збори, бо маємо важні справи до вирішення. Також кождий член нехай старається свою вкладку заплатити до 20-го кождого місяця. — Ярема, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15-го вересня, зараз по Богослуженню, в галі де звичайно. Тому, що маємо багато важних справ, просимо, щоб як найбільше число членів прибуло на ці збори. — Гр. Костик, предс.; Т. Мороз, кас.; П. Саламаха, секр.

ВЕСТ-САЙД НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Свобода, від. 194, повідомляє усіх своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 14-го вересня, під ч. 325 Вест 41-ша вул. На тих зборах маємо дуже важні справи до полагодження. — С. Гнатишин, секр.

ДЕРБІ, КОНН. Тов. Запорозька Січ, від. 23, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні збори, які мали відбутися 15-го вересня, не відбудуться з причини тої, що товариство в цю неділю має пікнік. Місячні вкладки будемо збирати там, де все, таксамо фотографії будуть роздані. Просимо розказати один другому і поступити згідно з повищим повідомленням. — Т. Захаревич, предс.; С. Шуран, кас.; І. Бінковський, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що триквартальні збори відбудуться в суботу, 14-го вересня, в годині 7.30 ввечір, під ч. 214 Фултон вул. Всі члени обовязково мають бути приявними на зборах, бо маємо важні справи до полагодження. Не приявний член заплатить кару на підставі статута. — Я. Лещак, гол.; М. Мамчак, кас.; П. Останчук, писар.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПЕРЕДВИБОРЧИЙ ОБРАЗОК В КРАЮ.

До редакції надіслано приватного листа з краю, в якім схарактеризовано настрої села. Читаємо в нім між іншим таке:

Моліть Бога рано й ввечір, що Ви не тут. У нас все однаково. Вчора арештували Богдана Дідору (студента) й скованого повезли до Тернополя. Я бачила як його везли. Не знаю за що його взяли. Кажуть, що на припоручення сідчого уряду з Тернополя.

У нас як знаєте з преси, передвиборчий рух. 22-го серпня обіжджав наші повіти воєвода по селах самі тільки солтиси витали його, а решта людей бойкотувати. За те по містах наші політики на репрезентаційних равтах витали його. Так поступають політики по містах, а на селах цілком що іншого. От в неділю, 25-го серпня в Завалові, як люди виходили з церкви, якийсь хлопець у вишиваній сорочці, з револьвером в руках і в чорних окулярах, вистрілив у воздух. Люди моментально його обступили, а він з револьвером в руках почав говорити: „Український народе, не йди до виборів з Ляхами!" — І по кількох мінутах утік. Заалярмована поліція почала шукати, але по таємничім хлопці й сліду не стало. В Завалові був тоді фестин і було маса народу з дооколичних сіл, і цей вчинок незнаного поділав більше як 10 хороших віч, бо на селі інший дух панує.

От адв. Бемко був на вічу в Саранчуках і Потуторах, бештав за всякий відрух проти Ляхів, накликував до угоди й спільного з ними життя. Але заки скінчив, не було вже до кого говорити, бо всі вийшли із салі й не хотіли його слухати. Також, як був воєвода в Саранчуках, дарував на читальню 150 злотих, але люди не хочуть приняти, кажучи „не купить нас"! Яворський (бувший посол) не кандидує більше, тому тримає зі селом!

ВІД СЛІВ ДО ЧИНУ.

Наближаються Листопадові Дні. Це час особливо дорогий для усіх тих, що були живими свідками нашої визвольної боротьби, що брали в тій боротьбі участь. Знаю, що є тут на американській землі чимало таких, що брали участь в Листопадовім Зриві Нації. Є нас тут чимало товаришів по зброї. І ось до тих хочу сказати отих кілька слів.

Ми знаємо як тепер важко нашому народови на рідних землях підготовлятися до нового взриву. Окупанти не дають спромоги організувати такі товариства, які дбалиб про атлетично-військову підготовку. А особливо важко вести якунебудь народню роботу тим нашим товаришам у краю, що боролися з ворогами зі зброєю в руках. Та нам ніхто тут не перешкаджає принаймні самих себе організувати, принаймні подбати, щоб кождий з нас виявляв більшу активність у допомозі визвольним змаганням нашого народу. Листопадові Дні пригадують нам обовязки супроти Батьківщини. Де живуть Стрільці — там повинні вони в оті Листопадові Дні зійтися і подумати, як їм спільно повести якусь акцію, щоб знову повторилися ті світлі моменти, коли Український Стрілець ступав побідоносно в золотоверхий Київ. Не забуваймо, що ми мусимо за всяку ціну проявити тут більшу активність, коли хочемо дожити ще тої хвилі, коли здійсняться слова стрілецької пісні, що вернуться ще Сдрільці Січові, що задрожать ще Москва і Варшава.

М. Бойчук,
бувший стрілець У. Г. А.

ПРИЧИНИ ВИСОКИХ ЦІН МЯСА.

Тому, що більше грошей видають робітничі родини на мясо ніж на які інші харчі, не дивниця, що про мясо пишеться на перших сторінках по часописах, коли ціни підносяться. В теперішний час ціна мяса є вища як будьколи в часі депресії, та майже дорівнює цінам, які були 1929 року, а знова далеко перевищає пересічні ціни всіх споживчих середників.

Що спричиняє підвишку цін мяса одного року, а значний спадок другого, часто питаються здивовані господині. З чисел, поданих у виданні „Консумерс Гайд" з 8. липня, кождий може уявити собі безмірну підвишку чи спадок цін мяса в порівнанні до цін інших споживчих середників. Від найвищого 1929 року до 1933, найбільше цін впало на 46 відсотків, коли вся пожива пересічно потаніла тільки на 37 відсотків. Однак від червня 1933 до червня 1935 року ціна на мясо піднеслась на 54 відсотків, коли на інші харчеві середники пересічно на 28 відсотків. Не тільки сума, але й скорість підвишок, були ударом для родин. Три чверти підвишок низьких цін 1933 року прийшли за останні шість місяців. Підвишка цін приходить скорше ніж знижка.

Найважніший з усіх чинників, які причиняються до теперішних високих цін це факт, що бракувало таких скількостей мяса на ринках збуту як було останнього року; навіть нема стільки скільки було пересічно на протязі останних десять років.

Число домашніх звірин не є таке постійне як число населення. Воно кружляє з високих до низьких чисел і на оборот, але звичайно підвишка та знишка приходять ступнево. Однак останнього року, 27 мілионів штук скотин знижено з загального числа 175 міліонів. Отже хоч звіти не виказують, щоби коли був такий спадок з одного року на другий, як останнього року, то теперішні високі ціни можна легко пояснити.

З огляду на те, що зменшено число худоби по фармах та взявши під увагу обставини, які спричинили таке зниження, оставша збутна худобина спала на вазі.

На початку року споживачі почали відчувати наслідки зменшення числа та ваги худоби на фармах. В нормальних роках, перших чотири місяців, припадало пересічно по 13.4 фунтів провіреної воловини та телятини на особу. Останнього року припадало по 14.7 фунтів, коли цього року на пересічну людину припало тільки по 12.9 фунтів, а саме пів фунта на голову менше. Засоби вепровини та смальцю ще більше обнизились. Супроти 18.5 фунтів звичайного чотирьи місячного часу, засоби в перших чотирох місяцях у році зменшились до 13 фунтів, або 5.5 фунта від голови поніже пересічного числа.

Теперішна знишка засобів мяса спричинена головно через малі споживчі плоди з 1934 року. Засоби мяса в першій мірі задежать від скількости та цін зерна і паші. Коли збір наживи будькотрого сезону є малий, як це мало місце останнього року, запас худоби певно буде менший наступного року. Як тільки виявиться, що жнива не допишуть, ціни споживчих середників підносяться вгору, а фармері наставляють більші ціни на живий інвентар. В міру того припиняють плекання худоби, щоби з наступним збором було менше числа свиней, телят, овець, тощо.

Однак порівнуючи мясо до іншої поживи, цікаво знати, що тільки яйця таксамо як мясо піднеслись в цінах від 1933 року. Недостача зерна теж головною причиною підвишки цін. Ціни іншої поживи підходили значно вгору, але не так як мясо та яйця. Наступні обчислення з червня 1935 року порівнано з числами з червня 1933 року. Яйця подорожіли на 60 відсотків від 1933 року, мясо 45 відсотків, зерно 29, молочні продукти 15, овочі та ярини 4, а вся інша пожива 28 відсотків.

Сильна посуха останнього літа спричинила значний спадок засобів поживи, кромі інших причин. Постепенна підвишка загальних споживачів на протязі останних двох років теж була чинником до піднесення цін. Цей нахил особливо слідний коли запаси є ограничені.

Споживачі, котрі зменшили свої покупки мяса через останних кілька місяців, правдоподібно будуть це продовжати до кінця року. Привернення зменшених запасів до нормального стану забере немало часу.

ФЛІС.

Алькоголь.

Тому кілька днів вибрався я на відчит пропагандовий, упоряджений Лігою боротьби з алькоголізмом.

— Ось у цьому слоїку — сказав прелегент — є печінка налогового пияниці. Бачите наглядно, панове, яке страшне знищення робить в організмі алькоголь.

— А довго вже ця печінка так лежить? — спитав хтось із слухачів.

— Кілька літ.

— І не псується?!

— Ні. Таж ми переховуємо в алькоголю.

Дитяча фільософія.

Славко й Ромко загулялися за містом.

— Вже сема — каже Славко. — Найвищий час вертатись.

Ромко думає хвилинку, а потім каже:

— Знаєш, що? Лишімся ще трохи, бо коли вернемось тепер домів, дістанемо в щкіру за те, що пізно вертаємось. Колиж вернемося щойно за дві години, то родичі вицілують нас із радости, що нам нічого не сталося.

М. Г. Остенгоф.

ТЕЛЕФОНІЧНА РОЗМОВА

— Гальо!

— Чомуж ви відразу не зголошуєтеся. Чекаю вже майже чверть години...

— Щож ви хочете?

— Я хотів вам розповісти одну неприємну пригоду, яка мені трапилася вчора вечором.

— Та я...

— Не перебивайте мені. Через цю вчорашню пригоду моя наречена ще готова зірвати зі мною.

— Щож?

— А так. Вчора вечором прислуга „Рік-бару", якого власником є вуйко моєї нареченої, бачила мене з одною молодою панею. Ця пані несподівано зявилася в моїй льожі й осталася зі мною до самого кінця програми.

— А щож...

— Якто „щож"? Для вас це може й не таке важне, одначе для мене дуже важне. Для моєї нареченої буде це достаточною причиною, щоб зірвати заручини. А все це через глупе телефонічне непорозуміння.

Вчора телефонував я нареченій, що ждатиму в льожі ч. 19. у Ріку. Та можете собі уявити, як я збентежився, як замісць нареченої прийшла якась інша пані, яка сказала, що я запросив її на вечерю до Ріка.

— Якжеж це могло статися?

— Якжеж ви нічого не розумієте! Це сталося дуже просто: я зажадав числа телефону моєї нареченої, мене зле получили, а я думав, що при телефоні є моя наречена та запросив її на вечерю. Розуміється, замісць нареченої зявилася інша, з якою я говорив телефонічно, тому що мене зле получили.

— Так.

— Тепер я хотів щось просити вас, щоб ви зробили так, щоби ця справа затушувалася якось і мої заручини не розбилися.

— Одначе як?

— Ви підете до моєї нареченої та скажете їй, що то ваша сестра була зі мною, а ви післали її до мене у вашій справі.

— Та коли я не маю сестри.

— Якто? Я знаю зовсім певно, що ви маєте сестру. Розуміється, коли нині рано не вмерла. Ще вчора вечором бачив я її на корзі.

У телефоні чути сміх.

— Даруйте, та ви помиляєтеся.

— Не робіть жартів.

— Яких жартів? Я говорю зовсім поважно. Зрештою, колиб я і мав сестру, чому я мав би затушувати ваші помилки?

— Якто чому? Згідно з нашою умовою ви ведете переговори з панною Анною Петерс у справі нашого вінчання та за цю прислугу дістанете пятнацять процент від віна.

— Та чи ви знаєте, з ким говорите?

— Як не знаю! З моїм адвокатом доктором Гартом.

Знову почувся сміх.

Знову почувся сміх.

— На жаль ви знову помилялися. При телефоні власник гостинниці Осип Тумер. Вас знову зле получили.

— Чомуж ви зараз того не сказали?!

— Ви зпочатку взагалі не дали мені прийти до слова, а пізніше мене стала цікавити ваша пригода, тому я дав вам ласкаво говорити та розігнати мені трохи скуку...

З судової красномовности.

— Панове присяжні! Гляньте на лице обвинуваченого! Цеж зеркало, в якому кожний з вас побачить лице дегенерата!

— А тепер уже питаюся не як адвокат, але як чесна людина...

— Супроти цього питання стоять безрадно навіть люди дуже інтелігентні. Нічого дивного, що не вміють на нього відповісти навіть судді...

— Чиж є закон, що забороняв би небіжчикам писати заповіти на смертній постелі?

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Збірка на Рідну Школу.

Дня 8. вересня ц. р. обходили громадяни Вагнері з Джерзі Ситі 15-літню річницю свого вінчання. На це свято війшлося чимало гостей з близька і далека, щоби побажати особисто ювилятам добра і провести веселі хвилі в домі цеї патріотичної родини. На внесення присутньої пані Дмитрів зложили гості $13.75 на дохід Рідної Школи в старім краю. Жертвували по $1: пані Дмитрів, В. Костер, М. Стефанович, В. Воечко, родина Жарських, Г. Євусяк, М. Кадубець, Юлія Жарська, М. Марків, пані Янкович, Іза Таранго, Марцель Вагнер, обидвоє ювилятп; пані Шустакевич 50 ц. — Дрінними датками 25 ц.

Гість.

У коршмі лежить на долівці пяний. Нараз увиходить двох людей. Один із них вказує на того, що лежить пяний і каже до коршмаря:

— Дайте нам такої самої!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (119)

Коли Тарзан скочив на ноги, Творець промовив до неголдуючого старого гориля: „Не страхайся, вийди!" Гориль увійшов і припав на коліна. „Пане" — сказав він, — „Ми думали, що ти згинув у вогні. Замок спалений до тла". „Знаю про це", відповів Творець, „але що сталося з дівчиною?"

„Прислуга короля схопила її". Творець покивав головою. „Як так, то це її кінець". „Ні" — крикнув Тарзан. — „Мусимо її відобрати від нього. Ти маєш своїх прихильників. Підім по них. Ми будемо воювати з армією Генриха!" Творець кивнув головою до гориля: „Йди і приведи моїх вірних".

В гаремі горилячого короля Ронда Тері збудилася з острахом. До її вух доходили голосні й грізні крики, вигуки, зойки й стогони. Вона вискочила з леговища й поспішила до вікна. У світлі багатьох смолоскипів побачила збиту масу волохатих нефоремних сотворінь, занятих боротьбою на смерть і життя.

Вона роззявила рот із здивування, бо посеред них побачила чоловіка, як вона вірила, Стевлі Обровського, як він промощував собі дорогу перебоєм в напрям її палати. Зпочатку здавалося, що він воює самий, але скоро вона зміркувала, що він має союзників. Одначе його вороги творили цілий легіон і тому вона була переконана, що його переможуть.